FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN SPIRIT IN FOREIGN LANGUAGE ONLY

SLOVENIAN MORNING NEWSPAPER

NO. 165 — CLEVELAND 3, O., TUESDAY MORNING, AUGUST 23, 1949 — LETO LI.— VOL. LI.

Librarian of Congress Washington, D. C.

VESTI IZ SLOVENIJE

ODKOD PA TA? — Pismo iz Italije poroča: V taborišče tu v Italiji je prišel bivši minister titovske vlade v Ljubljani. Poročajo, da se piše Hribar. Sedaj ga imajo priprtega v opazovalnem taborišču.

PAKET. — Takole piše in se zahvaljuje Slovenec, ki je paket iz Amerike dobil. Vi ne veste kaj nam naredite, če nam kaj pošljete. Ob čitanju vaših pisem se vsi skup spravimo in smo nekako tako slovesno razpoloženi kakor nekdaj samo ob Svetih večerih. Poslali ste nam sladkorja. Mi imamo samo grenko črno vodo za zajutrek. Vi ste nam poslali moke, bele kot solnce. To bomo porabili le za posebno priliko. Jo je škoda pojesti. Postajam star. Kave ni, vina ni. Cikorije ni že kar je bila vojna. Makaroni so bili začetkom vojne nekaka redna hrana. Sedaj jih več ni. Tako belih kot ste nam jih poslali, pa bi še naslikati več ne mogli. Riž nas je tudi popolnoma zapustil. Pravijo, da ga dobe bolniki in mali otroci, pa jaz ga nisem že dolgo dolgo videl. Poslali ste glavnik. To je instrument, ki ga bomo kmalu pozabili. Delali so jih nekje okrog Škofje Loke, ko sem bil jaz še otrok, toda sedaj jih menda ne delajo več, ker jih nikjer ni in imamo samo še škrbine starih, nekdanjih. Bili smo jih veseli in smo se zasmejali, ko smo jih zagledali, kot se zasmeje cigan belemu kruhu. Poslali ste nam pralno milo. Pa dragi moj, tega mila mi ne bomo rabili za pranje. Umivali se bomo in ga hranili. Z milom je pri nas tešno. Žena pere sedaj tako, kot sem nekdaj videl staro mater, da namreč napravi lug iz pepela. Mast smo dobili. Tu je za reveže nepristopna. Nimam več ne prašiča, ne kokoši, ne zajca, z eno besedo nič več nimam. Radi jemo loj, pa še tega ne dobimo. Sukanec, igle, gumbi, to so stvari, ki jih naštejemo kadar se pogovarjamo česa nimamo, česa nam manjka. Bog povrni veliko dobroto. Mi nikdar povrniti ne bomo mogli. Naj nikdar nad vas ne pride taka stiska.

DELAVSTVO ZAPUŠČA KOMUNISTIČNO STRANKO. — Delavstvo na Jesenicah in v Trbovljah je vedno bolj nezadovolno s komunističnim režimom in razočarano ter opeharjeno za lepe obljube zapušča komunistično stranko in je začelo znova organizirati socialdemokratsko stranko.

—o—

Velika črna maša za pobite Slovence

Preberite tole pa recite ali ste še kje brali ali slišali lepše povedano bolečino slovenskih mater in očetov:

Bol matere: izgubila pet sinov,
pet mečev ji šlo je skozi srce,
nobenemu sinu za grob ne ve,
roke se treso ji kot drget zvonov,
ki nenehoma samo za pogrebi
zvone,
oči ji odpira solz nasilje,
molitve njene so le črne bilje. . .
Bol očeta: imel je tri grunte,
tri sinove,
vse trdo držal je za tiste dni,
ko grunte sinovom, sinovom
snahe dodeli,
zdaj nima zemlje, le tri grobove,
z njimi umira njegovo ime,
grunt so mu vzeli-ne tuji ljudje,
postal je plen sosedov . . .
njegov je le molek dedov . . .
ki si ga stiska na srce. . .

To največjo in najlepšo knjigo naročite pri Ameriški Domovini. Cena je $2.75 s poštnino $3.00.

—o—

Komunisti na Finskem bi radi dobili vlado v svoje roke

Helsinski, Finska. — Komunistična stranka je napravila v tej državi, ki meji neposredno na Sovjetsko Unijo in ki se je komaj rešila, da po drugi svetovni vojni ni prišla popolnoma v objem železne zavese, sedaj nov poizkus, da zavlada nad Finci. Komunisti so proglasili generalno stavko s političnimi cilji.

V stavki se poslužujejo tudi nasilja, samo da izzovejo čim več nereda in napravijo skupnostno življenje bolj nemogoče. V finski vladi je sedaj socijalistična stranka. Ta je sklenila, da bo z vsemi sredstvi branila red in mir v deželi in državno neodvisnost. Ko so stavkujoči komunisti povzročili nerede, je poklicala vojaštvo, da napravi red.

Stavkujoči komunisti so streljali v policijo in v delavce, ki so se javljali na delo kljub stavki. V prvem spopadu je bil en stavkujoči delavec ubit, devet drugih ljudi, med njimi trije policisti pa ranjeni. To se je zgodilo v mestu Kemi v severni Finski.

Celo narodno gospodarstvo Finske je občutno prizadeto. Vse delo v lukah stoji. Samo tovorji za Sovjetsko Unijo gredo naprej. Listi že odkrito pišejo, da bi komunisti hoteli izvršiti podoben prevrat, ko so ga napravili v Češki. Sodijo pa, da se jim to v Finski ne bo posrečilo. Celo javno razpoloženje je napolnjeno s sovraštvom do komunistov in vlada je odločna.

—o—

NAM JE TUKAJ DOBRO, ZATO SE PRI VSAKI PRILIKI SPOMNIMO NA BEGUNCE

—o—

Avonska nesreča

London, Anglija. — 23 ljudi se je ubilo, ko je britanski potniški avijon zadel v Yorkshirsko gorovje. Vsega je avijon imel 29 potnikov.

Tri na dan

Tito se je odpovedal (za Jugoslavijo) Trstu in Koroški in izneveril se je svojim nekdanjim tovarišem na Grškem. Vse to samo zato, da bo dobil nekaj milijončkov iz Amerike. Kdo je potem izdajalec, a?

* * *

Ko je bil "mrašal" Tito na Brionskih otokih oni dan, je delal prav to, radi česar bi bil vsak drug postavljen ob zid kot izdajalec. Pa kaj je delal tako strašnega? Pogajal se je z italijanskimi fašisti, angleškimi lordi in ameriškimi kapitalisti za dobavo robe Titovini.

* * *

Česar ne moremo razumeti mi tukaj je to, da morajo imeti meje komunističnih paradižev na vso moč zastražene, da jim "nebeščani" ne pobegnejo. In kdor bi komu pomagal pri begu iz takega paradiža, je obsojen v smrt.

SANS sklenil poslati svoje opazovalce v Jugoslavijo

Po vroči debati je bilo sprejto povablio Titove vlade, ki bo, seveda, plačala račun v povračilo za — prijateljska poročila o razmerah v Titovini! Poročevalca sta Mirko Kuhelj in Milan Medvešek. Frank Zaitz je čedalje bolj nezadovoljen s svojimi preveč ambicioznimi tovariši.

Chicago. — Zadnje dni julija je tu zboroval izvršni odbor Slovenskega Ameriškega Narodnega Sveta (SANS), odložil konvencijo organizacije zaradi "nepovoljnih razmer" na prihodnje leto, potem po zašel v ostro debato zaradi povabila Titove vlade, ki želi, da Sans pošlje v Jugoslavijo dva opazovalca, da bi poročala o tamošnjih razmerah v a m e r i ško-slovenskem sopotniškem tisku. Stroške obiska seveda plača Titov režim, ki v zameno (menda ja!) gotovo pričakuje, da bosta Sansova poročevalca gledala na Titovino skozi rožnata očala prijateljstva in hvaležnosti kakor njuni krasni predhodniki.

Nekateri Sansovi odborniki so bili dovolj brihtni, da so uvideli, da bi sprejetje tako prozornega vabila nedvomno škodovalo itak dovolj omajanemu ugledu organizacije, zato so stvar pobijali. Sansov predsednik in gl. tajnik SNPJ ured. A. Vider je menil, da bi bilo sprejetje vabila neprevidnost, ker ne bi "dobro izgledalo" in bi ljudje utegnili stvar "napačno razumeti"; če že Sans hoče poslati opazovalce, naj jih pošlje na svoje stroške (saj imajo napredne "sive mase" dovolj denarja za takšne in podobne pustolovščine, bi rekli mi). Frank Japič pa je kratko in malo izjavil, da se vabilo odkloni, ker da Sans nima nobene pravice sprejemati takšna povabila od kogar koli.

Za sprejetje Titovega povabila pa se je odločno zavzel Sansov častni predsednik Etbin Kristan. Mož je menil, da je treba smatrati povabilo iz Belgrada kot priznanje Sansu za izvršeno delo za Jugoslavijo. Zato ne vidi vzroka, zakaj bi to priznanje odklanjali. Tudi on je dobil enako povabilo iz Belgrada in edini vzrok, da se letos ne more odzvati, je njegovo zdravje.

Da je bilo trenje resno in da so se užigale iskre, pokazuje tesni rezultat glasovanja. Za predlog, da se Titovo vabilo sprejme, so glasovali Sansov tajnik in gl. blagajnik SNPJ Mirko J. Kuhelj, Prosvetin pomožni urednik in Sansov blagajnik Milan Medvešek, Frank Alesh in Martin Cetinski iz Detroita; proti predlogu so glasovali Frank Japich, Matt Cvetič iz Pittsburgha in John Boštjančič iz Clevelanda. Vatro Grill iz Clevelanda je po svoji priljubljeni navadi ostal na plotu, da se ne bi nikomur zameril, Vider ni imel glasu, ker kot predsednik sme glasovati samo v slučaju enakosti oddanih glasov, dočim Kristan kot častni predsednik nima glasovnice. Torej 4 za, 3 proti, 1 nevtralen in 2 brez glasov.

Od nominiranih članov sta sprejela nominacijo samo Kuhelj in Medvešek, ki sta bila soglasno izvoljena. Obema je bilo nato naročeno, da si izposlujeta dopust od njune delodajalke SNPJ za pot v Titovino. Mimo grede omenjeno je bila povabljena tudi SNPJ, da pošlje — enega opazovalca. Seveda na režimske stroške.

Oba izvoljena opazovalca sta znana kot goreča pristaša titovskega n a c ionalkomunističnega "odrešilnega gibanja." Zato je pričakovati, da bosta poročala o Titovini samo ugodne stvari, češ, kar se zgodi tam slabega itak poroča Ameriška Domovina. Nobenega dvoma ni, da bo Tito zadovoljen z njima.

Tudi njun tovariš in urednik Proletarca Frank Zaitz ne pričakuje od Medveška in Kuhlja stvarnih in resničnih poročil o razmerah v Titovini. To se očitno zrcali iz njegovega poročila o Sansovi seji v Proletarcu z dne 17. avgusta, v katerem razlaga, da bi sicer "bilo dobro, ako bi imeli jugoslovanski listi v Ameriki svoje poročevalce (v Jugoslaviji) ki bi o stvareh poročali s stališča razumevanja in resnično, ne pa po svojem (političnem) nagnjenju, ne po prijateljstvu.

Saj je bilo v minulih mesecih v Jugoslaviji tudi nekaj ljudi, ki so aktivni pri Sansu — pa tudi od njih ni bilo nobenega takega poročila, kakršnih smo vajeni od izvežbanih, neodvisnih, nepristranskih žurnalistov." A takih žurnalistov Zaitz ne vidi med svojimi krasnimi tovariši Rogljevega, Kuhljevega in Medveškovega kova, ki se v svoji častihlepnosti vedno vrivajo v ospredje in odrivajo izkušenega "Foreign Correspondenta" Franka Zaitza. Zato je Zaitz, naravno, na moč nezadovoljen z razvojem v sopotniškem taboru. Ta nezadovoljnost puhti iz Proletarca že dalj časa. Vse kaže, da v našem sopotniškem taboru nekaj resno poka in da clevelandska Enakopravnost ne joka brez vzroka in roti tovariše kot Zaitza, naj ne dopuste, da bi osebne razlike in nasprotja delale razkol v sopotniškem taboru. A Zaitzeva nezadovoljnost je po vsem videzu čisto osebnega značaja, dasi bi jo v slučaju razkola nedvomno ogrnil s plaščem načelnosti.

Kar je pri celi zadevi nad vse značilno pa je to, da SANS o tej svoji seji in sklepih molči kot bi vsem njegovim zgovornim kolovodjem otrpnili jeziki, kakor bi se nečesa sramovali, ka-li. Doslej je poročal o tej važni seji in še važnejših sklepih samo Frank Zaitz v Proletarcu. In še njemu Sansovi kolovodje ne zaupajo! To je odprto povedano v sledečem odstavku iz Zaitzevega poročila:

"Možno je, da sem v tem poročilu o Sansovi seji napisal kaj netočnega, ker nisem bil navzoč na nji. Podatke sem zbral iz intervjuvov med onimi, ki so bili na seji in iz pomenkov med njimi."

Kaže, da si bo moral vaš clevelandski Boštjančič, ali kdor koli že urejuje Enakopravnost, spet zapeti ali zažvižgati tisto bodrilno (z dodatnima zaključnima vrsticama od vašega slavnega Petra Koprive):

Bodi pogumno in trdno srce!
Novi svetovi se v krčih rode!
Ko doli se tresejo in gore,
med gromom in truščem se miške
rode.

SLOVENSKI PAR PRAZNUJE DANES 40-LETNICO

Danes praznujeta spoštovana in priljubljena zakonca Anton in Jennie Lužar, 1035 E .69 St. 40-letnico srečnega zakonskega življenja. Dne 23. avgusta leta 1909 ju je poročil v slovenski cerkvi sv. Družine na Eveleth, Minn., tedanji župnik Msgr. Bilban.

V zakonu se jima je rodilo 9 otrok in sicer 4 sinovi in 5 hčera, ki so vsi živi in zdravi in se vesele 40-letnice svojih staršev, da jim iskreno čestitajo. Lužarjevi so katoliško in narodno zavedni ter dolgoletni naročniki Ameriške Domovine in to ne samo slavljenec, pač pa sta naročnici lista 2 že omoženi hčeri: — Mrs. Jennie Paik in Mrs. Josephine Brodnik, kar je nekaj bolj redkega med tukaj rojenimi otroci slovenskih staršev.

Mr. Anton Lužar je doma iz vasi in župnije Žalna pri Višnji gori, Mrs. Jennie Lužar, rojena Mohor, pa iz vasi Retje, župnija Loški potok. Obema tudi mi čestitamo in kličemo: na mnoga leta zdravja in sreče!

—o—

NE POZABIMO NA TISOČE NAŠIH BEGUNCEV V TUJINI

Papesh Day
Cleveland Stadium
August 24, 1949

Ko so se nedeljo ponoči vozile slovenske romarice iz Chicaga v Cleveland, so se sestale na vlaku s Frankom Papeshem in drugimi člani clevelandskega krožka Indians. Frank je bil prav vesel v slovenski družbi in je tudi sam poprijel, ko so zapeli lepo slovensko pesem.

Clevelandski krožek se je vračal od iger s čikaškim krožkom. V sredo, to je jutri večer, bo pa v clevelandskem stadijonu poseben dan, ko bomo slovenski ljubitelji športa posebno počastili našega igralca žoge, Franka Papesh.

Program bomo začeli že ob 8 zvečer, z igro pa pričnejo ob 8.30. Vsi bodite na mestu že ob osmih.

Vstopnice smo že vse prodali, bilo jih je nekaj čez 600. Kupijo še pa še lahko pri blagajni v stadionu. Kdor bi bil rad blizu slovenske skupine, naj kupi vstopnico okrog 1. baze.

Na svidenje jutri večer v mestnem stadionu! Ako nas bo 600 skupaj in če bomo vsi hkrati katero rekli, nas boste že slišali tisti, ki boste doma ostali.

NOVI GROBOVI

Frank Papež

Kot smo že včeraj nakratko poročali je umrl po dolgi in mučni bolezni v Deaconess bolnišnici Frank Papež, stanujoč na 1426 Starkweather Ave. Pokojni zapušča soprogo June roj. Gerlack in hčer Mary Lou poročena Brain. Tudi zapušča mater Mary, štiri brate, John, Joseph, Rudolph in Edward ter dve sestri, Rose poroč. Stankiewicz in Albina poroč. Adam.

Ranjki je bil rojen v Clevelandu in je bil ob smrti star 40 let. Pogreb bo v četrtek zjutraj ob 8:15 z Louis Ferfolia pogrebnega zavoda, 9116 Union Ave. potem pa v cerkev sv. Augustina na West 14. cesti ob 9 in nato na pokopališče Kalvarijo.

Silvester Tomažič

V Westlake Country Home v Westlake, Ohio je v pondeljek popoldne umrl po dolgi in zelo težki bolezni rojak Silvester Tomažič. Bil je 64 let star, rodom iz Smokvice na otoku Korčuli ob dalmatinski obali v Jugoslaviji. V Ameriko je prišel leta 1913. Zapušča soprogo Marijo, rojeno Tomasic, tri otroke, štiri brate in sestro, ki so vsi v Jugoslaviji. En pokojnikov brat živi v Avstraliji. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62 St. v cerkev sv. Pavla, kjer bo pogrebna sv. maša. Čas še ni določen. Pokojnik je stanoval na 1764 E. 65 St. Pokojnikov zaščitnik John Hudlin iz Detroit, Mich. je določen, da bo uredil pokojnikovo zapuščino.

—o—

Dvoboj Stalin : Tito se krepko nadaljuje

London, Anglija. — Titova vlada je odgovorila Rusiji z novim napadom. V novi noti trdi Titova vlada, da jo je Rusija prevarila v koroškem vprašanju in da uporablja sovjetske državljane v Jugoslaviji za svoje vohune. Titovo časopisje objavlja noto in dodaja svoje komentarje in nove napade. Borba trdi, da so nekateri Rusi v Jugoslaviji, takoj, ko so dobili sovjetsko državljanstvo, morali sprejeti vohunske posle za Sovjetsko Unijo. Ti Rusi sedaj ne gredo v Rusijo, ampak hočejo kot sovjetski državljani ostati v Jugoslaviji. Očitno je zakaj.

Sovjetski listi posvečajo napadom na Tita cele kolone. Zmerjajo ga z nacistom in fašistom, reakcijonarjem in izdajalcem. Napadi se ponavljajo po vseh sovjetskih radijskih postajah.

Razne najnovejše svetovne vesti

LONDON, ANGLIJA. — Nastala je stavka angleških premogarjev. Nad 70 premogovnikov je zaprtih. Premogarji zahtevajo povišanje, ki znaša $16 na teden v najvišjih plačilnih stopnjah.

* * *

SANTIAGO, CHILE. — Vlada je aretirala 35 komunistov, ki so hujskali delavstvo v generalno stavko, ki je proglašena za nezakonito.

* * *

NEW YORK. — Vprašanje splošne jeklarske stavke v vseh jeklarskih podjetjih v USA se približuje svoji kritični odločitvi. Poostrilo se je, ker je zastopnik podjetij John Stephens izjavil, da smatra, da ne more biti govora o ničemer drugem kot kvečjemu o ureditvi zavarovanja. Odklonil je vsaka pogajanja glede penzij in glede poviševanja plač. Vsekakor pa še ni padla poslednja beseda. Trdil je, da so jeklarski delavci plačani za 10 do 26 odstotkov bolje kot drugi industrijski delavci.

* * *

BORDEAUX, FRANCIJA. — Zažgali so se ogromni gozdovi v južni Franciji. Uničenih je že 125,000 akrov gozdov in 83 ljudi se je smrtno ponesrečilo v ognju in pri gašenju.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Odličen obisk—

Včeraj nas je obiskal dekan msgr. Matija Skerbec. Dospel je kot nov naseljenec iz Tirolske. Začasno stanuje pri svoji sestri, Mrs. Jos. Turk, 1046 E. 69. St. Dobrodošel v slovenski ameriški metropoli. Z našim urednikom Debevcem sta se pozdravila kot stara znanca, saj sta leta 1908 skupaj služila vojake. Pred vpadom komunistov v staro domovino je služil dekan Skerbec v Kranju na obsežni kranjski dekaniji. Njegov naslov zdaj je: Msgr. Matija Skerbec, 1046 E. 69. St. Cleveland 3, Ohio.

Ohcet in tatvina—

V soboto sta bila poročena v cerkvi sv. Vida Jean Zeleznik, iz 6418 Spilker Ave. in Elmer Turk iz 1103 Addison Rd. Zvečer je bilo svatovanje v SND na St. Clair Ave. Ko se je vrnila Mrs. Železnik opolnoči domov, je opazila, da so imeli v tem času, ko se je vršilo veselo svatovanje, v hiši nepoklicani obisk. Neznani roparji so vlomili v hišo in s silo odprli skrinjo, v kateri so dobili $5,000 v gotovini. Poleg tega so vlomilci stikali po raznih predalih in omarah ter odnesli še nekaj druge gotovine. Tat ali tatovi so morali dobro poznati razmere in so vedeli, da v tistem času ni nikogar doma. Policija zdaj preiskuje.

Pevski talenti—

Za jesenski pevski festival, ki ga vsako leto priredi družba "Cleveland 500," so izbrali izmed 200 talentov 30 najboljših, moške in ženske. Izbrana je bila tudi slovenska sopranista, gdč. Marion Kuhar. Pevske predstave bodo v mestni dvorani od 7. oktobra do 20. novembra.

Prijazen obisk—

V spremstvu Mr. Lawrence Bandi nas je obiskal Mr. Jerry W. Koprivšek, organist in pevovodja iz Broklyna, N. Y. V družbi Mr. in Mrs. Marko Stekar ter njiju hčere Stanislave in njenega soproga Bruno, so bili na obisku v Kanadi, gredoč so se ustavili pa še za par dni v Clevelandu.

Na operaciji—

Anton Champa iz 1122 E. 63. St. je bil zadnji teden operiran in se zdaj zdravi doma. Prijatelji so prošeni, da ga ob priliki obiščejo.

Naj se prijavijo—

Iz urada SDD na Recher Ave. se naznanja, naj se vsi tisti, ki so se prijavili za oglaševalno skupino, gotovo udeleže sestanka v četrtek 25. avg. ob 7:30 v SDD na Recher Ave.

Romanje v Frank, O.—

V nedeljo ob 5:30 zjutraj odpelje bus romarje v Frank, O. Kdor bi se rad udeležil, naj pokliče BR 2378. Bus odpelje izpred SNND na 80. St.

—o—

Titovci v Berlinu

Berlin, Nemčija. — V Berlinu so komunisti, ki ne marajo iti z Rusijo, sklicali poseben sestanek svojih somišljenikov v francoskem sektorju mesta in oznanili ustanovitev "neodvisne komunistične stranke." Pravijo, da imajo nad 4,000 pristašev. S prvega zborovanja so poslali brzojaven pozdrav jugoslovanskemu diktatorju Titu.

—o—

SLOVENSKI IZGNANCI SO SI REŠILI LE GOLO ŽIVLJENJE. POMAGAJMO JIM!

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. HEnderson 0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

AUGUST						
SUN	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

NAROČNINA

Za Zed. države $8.50 na leto; za pol leta $5.00; za četrt leta $3.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav $10.00 na leto. Za pol leta $6.00, za 3 mesece $3.50.

SUBSCRIPTION RATES

United States $8.50 per year; $5.00 for 6 months; $3.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States $10 per year. $6 for 6 months, $3.50 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

No. 165 Tues., Aug. 23, 1949

Titove težave

"Ni na nebu ni na zemlji," ta rek bi nekako označil politično situacijo sedanjega jugoslovanskega tirana.

Pred letom je bil izključen iz komunističnega občestva. Vedno bolj se vidi, da je bila izključitev resna. Vedno bolj se je med tem poglobil spor med Titom in komunističnimi velikani. Tito sedaj daje izjave, iz katerih bi se dalo sklepati, da ve, da mu v Moskvi več ne odpuste, da tja nazaj več ne more. Tudi če bi se začasno še pobotal, mu zaupali več ne bodo. Komur pa komunisti ne zaupajo, mora poginiti, če je na važnem mestu. To Tito ve in si hoče rešiti življenje.

Mož je začel sprva previdno, potem pa bolj odkrito škiliti na zapad. Beda, ki je v Jugoslaviji, mu je pred masami bila dober izgovor, da se je tudi kot komunist mogel obrniti v Ameriko in Anglijo s prošnjami za gospodarsko pomoč. Lačni domači komunisti so to razumeli, ker stradajo ali imajo vsaj stalno opravka s stradajočimi ljudmi, Moskva pa je to zabeležila kot nov smrtni greh proti komunističnemu občestvu in vzela Titovo reševalno delo za povod, da ga je ostreje obsodila in huje napadala med sateliti.

Tito skuša kriti svoj marš nazaj z glasnim vpitjem o pravovernosti njegovega komunizma. Odstopa pa le in ni dvoma, da komunistični skupnosti s svojimi deli vsak dan škoduje. Tito skuša doma enako krvavo zatirati protikomuniste in kominformovce, da obenem za svoje pristaše varje komunističen obraz na drugi strani pa varje svojo oblast pred sedaj najnevarnejšimi sovražniki-komunisti, ki so pristaši kominforme.

Moramo ugotoviti, da nihče ni pričakoval, da se bo v tej strašni igri celo leto obdržal. Pokazal je velike sposobnosti in dokazal, da je gangster velikega kalibra.

Po izjavah zanesljivih ljudi, ki dobro in neposredno poznajo razmere med jugoslovanskimi komunisti, pa ima Tito v jugoslovanski komunistični stranki samo še kako polovico svojih pristašev. Ta polovica pa ima Rankoviča in več malih Rankovičev in OZNO. Pa tudi od tam beže. Vsak teden se zgodi, da mu kdo uide tudi iz najbolj zanesljivih vrst, tudi z najzaupnejših mest. Med zadnjimi je n. pr. prišel v Pariz kot titovski zaupnik neki Serzentič. Ko je sedel lepo na varnem v Parizu, se je deklariral za pristaša kominforme. Sedaj "obdeluje" titovske uradnike in jih pridobiva za kominformo proti Titu. Titovi diplomati imajo sicer nalogo, da se delajo kot da so njegovi najzvestejši, toda delati morajo kot peta kolona kominforme. Vsi pa prežé, kdaj bo zletel, da bodo pri prvem klicu že pred novim gospodarjem.

Tito se zaveda da gospodarsko propada in bo propadel, če ga ne reši zapad, posebno Amerika. Nekaj tovaren je zgradil, pa mu stoje prazne. Nima strojev ne surovin. Zato, da je zidove postavil, pa je narodno gospodarstvo izžel, da nima več rednih proizvajalnih sil. Sedaj, ko bi nujno rabil, da mu domača proizvodnja da največ, mu je odpovedala. Tako je prišlo, da ni niti, ne igle, ne glavnika, ne mila, ne zdravil, ne papirja, ne peres, ne gumbov. Narod, ki bi moral delati iz vseh petnih žil, da bi napravil vsaj nekaj blaga za izvoz, je izčrpan, nima hrane, ne oblačil.

Izvoz stalno pada. Kmetijskih pridelkov ni. Titovske reforme kmetijstva in posebno kmetijske obdelovalne zadruge so odpovedale. Zasebniki, kar jih še je v kmetijstvu, delajo kar morajo, ne kar bi mogli, ker itak vedo, da sadov svojega dela uživali ne bodo. Podjetnost je propadla v večni pravni nesigurnosti v kateri nikaka predpostavka ne drži.

V zunanji politiki je Tito sam kot grm na Krasu. Ljudske demokracije kopičijo čete vojaštva na mejah njegovega pašaluka in preže, kdaj bi udarili po njem. Radi tega mora imeti veliko vojsko, kar ga finančno izčrpava in mu jemlje na stotisoče mladih, najboljših delovnih moči za produktivno gospodarsko delo.

Komunistične stranke vseh sosedov Jugoslavije so pozvale vse svoje pristaše naj za vsako ceno in z vsemi sredstvi preprečijo dobavo orožja Titu in njegovi vojski. Titovi agentje iščejo orožje in municijo po Evropi. Muka je s plačilom. Tito nima plačilnih sredstev prvega reda. Za kako hrano, za surovino, za kako opremo se da dobiti kompromis glede načina plačila, za orožje je pa to neprimerno težje v vsaki državi, kjer ima demokracija kaj veljave. Vsaka vlada se boji poslovati z gangsterjem, da ji ljudje ne bi rekli: Povej mi s kom se družiš, pa ti povem kdo in kaj si ti.

Tako daleč je že prišlo, da je Titova vlada morala od poklicati nekaj uradnikov diplomatskih in drugih misij na zapadu, ker jih enostavno ne more več plačati. Nima deviz.

BESEDA IZ NARODA

Opazke in pripombe

Celevland, O. — Kongresni odsek za preiskavo neameriških aktivnosti je izdal knjigo pod naslovom "Report on the American Slav Congress and Associated Organizations", ki opisuje postanek in cilje Ameriškega slovanskega kongresa in razmerje sodelujočih organizacij kot SNPJ in SANS med Slovenci do komunizma in komunističnih režimov. Poročilo obsega 151 strani in posveča največ prostora in pažnje Ameriškemu slovanskemu kongresu in njegovim ustanoviteljem, voditeljem in organizatorjem kot so George Pirinsky, Leo Krzicky, Zlatko Balokovič, Louis Adamic, Boleslaw Gebert, Stanley J. Nowak, Anton Majnarich in George Wuchinich. Vsi so označeni kot goreči apostoli komunistične linije, a A.S.K. sam pa kot prikrito komunistična organizacija ali pokrita rihta, kakor bi rekel naš kmet. Seveda ne predstavlja sodelujočih organizacij kot SANS in SNPJ kot zagovornike gnile in "neljudske" ameriške demokracije. Med posamezniki je na odličnem mestu Louis Adamic, kateremu posveča "'Poročilo" 9 polnih strani, vrh tega pa ga neštetokrat omenja v zvezi s Kongresom, Sansom itd. Portret je res zanimiv, zlasti tisti del, ki pripoveduje, kako so ga v Zemunu (pri Belgradu) pozdravili in v imenu hostarskega maršala zagrlili člani Titovega policbiroja. Poročilo ne dopušča nobenega dvoma, kam se nagibljejo Lojzeve simpatije.

Tudi hrvaško in poljsko časopisje v Ameriki je deležno mnogo pozornosti. Hrvaški list Narodni Glasnik in poljski Ludovy Dennik n.pr. sta podrobno opisana v poročilih, ki obsegajo po več strani s priloženimi fotostati, ki ju primerjajo s komunističnim Daily Workerjem. Nasprotno pa izmed slovenskih časopisov omenja med sopotniškim tiskom samo Glas Naroda, Proletarca in Enakopravnost in še tem posveti komaj pičle pol strani vsem skupaj. Vrh tega so podatki o teh časopisih netočni. O proletarcu pozabi, da je glasilo JSZ, Zaitza imenuje Zajaca in o cirkulaciji 1. 1941 pravi, da je štela 2500 izvodov, kar se sliši pretirano. O Enakopravnosti pravi, da je njen lastnik in izdajatelj Vatro J. Grill, urednik pa Mary Ivanish. Vse tri točno označi za navdušene titopotnike.

Toda največja pomanjkljivost "Poročila" je v tem, da omenja Prosveto samo enkrat, ko v poročilu o Proletarcu omeni, da jo je Rev. Gabrisek obenem z Enakopravnostjo in Proletarcem tožil. Drugače jo pa ***popolnoma prezre,*** kakor bi je sploh ne bilo in kakor bi ne bila postala pod Tonetom Gardnom glavna in najbolj goreča zagovornica komunističnih režimov med slovenskimi sopotniškimi časopisi! To se bo Tonetu Gardnu frižmagalo, ko vze, kako mu je "Poročilo" kongresnega odseka vzelo fano iz rok ter jo izročilo tovarišem Zajacu, Mary Ivanish in Ani Krasni! Pa tovariš urednik zarjavele devičice E., ki so ga tako na lepem, meni nič tebi nič vtaknili v Ivanishkino kikljo!

Bolj pravično je "'Poročilo" napram SNPJ, kateri posveča skoro celo stran gradiva na straneh 88, 89 in 128, dasi tudi tu popolnoma pozabi na Prosveto, vključivši urednika Toneta in njegovega najljubšega pomočnika Milana. Tudi Sansu ne dela krivice, temveč ga često omenja in večkrat podčrta, da ga je bivši zvezni generalni pravdnik Clark postavil na listo prevratnih organizacij. To seveda silno koristi tudi ugledu SNPJ, katero so Sansovi kolovodje Adamic, Kuhelj in Vider zvlekli v sopotniško brozgo.

Izmed Slovencev so ponovno imenovani kot vodilni sopotniki poleg Adamica pokojni Vincent Cainkar, Fred A. Vider in Mirko Kuhelj od SANSa in SNPJ, krasni Janko Rogelj in Etbin Kristan, katerega si je zgoraj omenjena nesveta trojica Adamic, Kuhelj in Vider izbrala za ščit, za katerim se skrivajo. Toneta Gardna ni med njimi. Sploh ga ni v knjigi! Tudi s povečalnim steklom ga nisem mogel najti. Niti med pometači ga ni. ("To ga mora grizti tovariška zavist," je sočuvstvoval sosed Miha, ko sem mu povedal o Tonetovi nepopisni smoli, "ko so ga tako brezobzirno izpustili iz priljubljene titovske tovarišije! Pa še tako po krivici, ko vendar že vrabci na strehi čivkajo, da ga ni med nami, ki bil bolj navdušen za komunistične maršale kakor Tone! Kakšni jazbeci pa so pri tistem kongresnem odboru, ki niti tako velikage rdečega koštruna kot je Garden ne morejo videti? Vidi se, da potrebujejo očala.")

Slovenskim organizacijam kot na primer SNPJ ta "Report" seveda ne dela nobene časti, ker jih postavlja v eno vrsto s komuničtičnimi zarotniki in rovarji proti naši novi domovini in ameriškemu načinu življenja in ustanovam. Vzlic temu in kljub svojim pomanjkljivostim pa je knjiga prav zanimiva. Posebno člani SNPJ bi si jo morali preskrbeti, da bi spoznali, kam je njihova organizacija zabredla po zaslugi lawndalske kamarile Kuhelj-Vider-Garden-Zaitz in njihovih "dirigentov" Adamica in Zoreta.

* * *

Proletarec z dne 10. avgusta je objavil na prvi strani in v debelem tisku, da bi ja kdo ne prezrl tega humorističnega bisera, ki pa na nepojasnjem način ni prišel v rubriko "Za smeh in kratek čas", kamor po vsi pravici spada:

"Proletarec ni glasilo kominforma, ne glasilo Tita, pač pa je urejevan tako, da je v soglasju s tradicijami JSZ. Torej nikoli po vetru. Veter se zaobrne, zdaj piha tja, zdaj sem. Uredniki listov, ki morajo pisati po vetru, so najbolj nesrečni."

To so se morale režati krave na lawndalskih ozarah, ko jim je prišlo ta na ušesa!

* * *

Od kdaj pa tradicije Jugoslovanske socialistične zveze narekujejo zagovarjanje in podpiranje krvavih, na golem nasilju zgrajenih tiranskih režimov? Ali pa urejevanje Proletarca po komunističnem vetru? In vendar je baš to, kar urednik Zaitz dela že več let, čeprav se včasih obnaša kakor tisti hribovski kmet, ki se ni hotel zameriti ne Bogu ne hudiču, pa je obema svečo prižgal! Saj je komaj poldrugo leto tega, kar je isti Zaitz, ki zdaj nastavlja svoj plašč drugim vetrovom, odklonil prostor v Proletarcu dolgoletnemu sotrudniku ter mu svetoval, naj gre k Ameriški Domovini, ker ni mogel prenesti njegove ***kritike Titovega režima in komunizma vobče.*** Zakaj Zaitz opleta okrog sebe z jezikom in klati nesmiselnosti, namesto da bi pošteno priznal kot se spodobi za resnega moža, da je bil ***naseden titovski in komunistični propagandi vobče ter se dal vpreči v kremeljski - belgrajski propagandi vozliček,*** potem pa izjavi, da mu je dovolj tega hlapčevanja ter se tega tudi drži. Jaz dobro razumem, da je težko človeku priznati, da je bil tako grdo za nos potegnjen, posebno še človeku, o katerem je šel nekoč glas, da je bil izredno bister delavski časnikar in voditelj. Vendar je stokrat bolje priznati svojo zmoto kakor pa se smešti s takšnimi izjavami, kakršna je zgoraj citirana nenameravana Zaitzeva šala. Če že ne drugega, te čitatelj spoštuje kot moža.

* * *

Zaitz tudi pravi, da se ni zanesti na starokrajska pisma v A. D., ki da jih "prežveči tako, da ni v njih niti črke ljubezni do dežele v kateri žive (pisci), do njenih vodij pa samo sovraštvo. Niti se ni zanesti na poročila ljudi, ki so uradniki ali pa gostje države, o kateri pišejo. (Aha, to pa diši po naših prekrasnih Američanih! Saj veste, koga imam v mislih. Menda ja. Petrova opomba.) Vestnih poročevalcev je namreč zelo malo. Vsi so več ali manj omreženi s predsodki in vsi več ali manj prevevajo svoje misli s propagando bodisi po svojem okusu ali pa po naročilu."

Ne vem, v katero plat bi Frank rad naravnal jadra, čeprav se mi nekaj sanja, ampak njegov zadnji stavek je čudovito dober portret—njega samega! Samo to naj nam še pove, ali je "preveval svoje misli" s titovsko propagando — po okusu ali po naročilu?

* * *

Sicer pa mu ni treba storiti nič drugega kot poslušati nasvet "Gorenjke" v Svobodni besedi, obiskati Titovino, preiskati položaj in potem pa pokazati raznim krasnih Američanom, kako se poroča o takih stvareh, krajih in ljudeh. Rešitev je zelo preprosta. Le paziti bo moral France, da se tudi njemu kdo preveč ne prikupi s prosto vožnjo na državne stroške in sličnimi ugodnostmi, ki včasih pokvarijo poročevalčev slog in perspektivo.

* * *

Tiskarski škrat ga pa res lomi! Zadnjič sem zapisal, da je sosed Miha mnenja, da se bo Proletarčev Zajac spreobrnil, kadar se bo v jamo zvrnil. Škratu pa to ni ugajalo in zlodej je šel in spremenil "kadar" v — "koledar", da se je zadnji del stavka glasil: "koledar se v jamo zvrne"! Še eno tako naj odkrehne, pa ga bom obtožil sabotaže in ga izročil najbližji ljudski oblasti ali sodišču! Kaj pa vendar pijete, fantje?

* * *

Ker današnji urednik E. (v

(Dalje na 3. strani.)

Še o pikniku Slovenske moške zveze

Cleveland, O. — Ko sem zadnjič malo povedal, da se vrši v nedeljo 28. avgusta piknik Slovenske moške zveze na prijaznih pa lepih prostorih Brae-Burn parka, tam na Euclid Ave. sem obljubil, da bom še kaj napisal; malo moram že zato, da ne bodo na prihodnji federacijski seji ti naši možaki spet brundali: Nič ne pišeš, dajno napiši; naj te koklja brčne, če ne boš itd. No pa ne pišem že samo radi tega, pač pa predvsem zato, ker o tem pikniku pisati se pa že izplača, kajti obeta se, da bo prav imeniten.

Da bo godba sem omenil, a katera bo pa nisem nič povedal. Veste kdo bo igral? Nihče drugi kot samcati Tunemix, ali takozvani Pete Sokač in njegovi fantje. No ali je vam dovolj to? Če vam ni, ali če meni ne verjámete pa pridite pogledat in sem gotov, stavim za štefan vina, da se ne bo nikdo kesal, če pride. In to zlasti če koga ne zanima godba pa ples, bodo pa na programu take igre, da bo vsem všeč. In teh iger ali tekem se bo lahko tudi vsak udeležil po mili volji in kdor bo "vinal" bo dobil lepo nagrado. Ne vem pa točno ali bo v blagu ali v "kešu." Le to vem, da so zadnjič odmerili lepo porcijo, ali čedno število samih suhih dolarjev, ki jih bodo delili zmagovalcem na en ali drug način. Jaz bi predlagal, da dajo kar v kešu, da se lahko potem zapije. Ampak koncem konca pa prepustim to stvar Francetu Česniku, ki je predsednik tega odbora, pa Damjanu Tomažinu, ki ima ta veliko besedo in zraven naj si vzamejo še tajnika Zamana, bodo že kaj uganili. Za vsak slučaj naj bo pri rokah tudi tone Krampel, ki je menda načelnik odbora za "tretanje."

Tako vidite iz gornjih razlogov, ki sem jih mimogrede vrgel na papir se izplača, da pridete na ta piknik, ne samo člani SMZ, pač pa tudi drugo občinstvo; še prav posebno pa vabimo naše novodošle rojake in rojakinje ki so prišli iz begunstva, da nas posetijo ta dan. Kakor je bilo prijetno zadnjič, ko smo se tam zabavali na prireditvi Lige katoliških slovenskih Amerikancev, tako bo tudi to pot. Tam bomo tudi peli tisto: Prej pa ne gremo dam . . .

Torej, kdor se še ni odločil za naš piknik, ta naj si na koledarju "zamarka" da ne bo pozabil ter s tem nekaj velikega zamudil.

Jože Grdina.

ČE VERJAMETE AL' PA NE

Ura še ni prav kazala, štiri zjutraj, ko sem nastopil v Kanadi svojo prvo uradno službo — v hlevu. Ociganili so me za par minut, sem si mislil in doma bi bil to na ves glas povedal, da bi vedela o tem vsa Menišija. V tuji deželi in pri tujih ljudeh, pa še prvi dan žernade ne kaže zabavljati, če so me spravili k delu par minut pred uradnim časom.

Veliki hlapec mi je odkazoval opravilo in naglo sem ga ubogal. Pa ki sem komaj dobro od vojakov prišel, kjer jih je precej stopilo naprej, kadar sem jaz kaj ukazal. Krmila sva konje. Nisem bil čisto brez skrbi, ko sem stopil k tistim težkim. Joj, če mi samo na nogo stopi! Hlapec mi je povedal, kaj naj rečem, da se mi bodo umaknili in pustili k sebi. Izrekel sem tisto, pa precej boječe, menim, pa vendar so se odmaknili, da sem mogel k jaslim. Mislim, da se niso umaknili iz spoštovanja do moje osebe, ampak zastran tega, ker so vedeli, da jim nesem krme. Tudi jaz bi tako napravil na njih mestu.

Konji so s krepkimi zobmi trli zobanje, midva s hlapcem sva se pa podala v kaščo, da naloživa pšenico. Kašča je bila nekakšna koča, mali stanovanjski hiši podobna: štiri stene, streha, nekaj oken in vrata. To je bilo vse. V to shrambo so spravljali pšenico in če je bila dobra letina, je bila shramba polna prav do strehe. Nekaj voz jo je gospodar že odpeljal, vendar je bila shramba vsaj še polovico polna. Dokaj voz jo je bilo še, ki jo je bilo treba naložiti in odpeljati na postajo.

Oba vozova sva zapeljala z zadnjim koncem tik do oken v shrambi, potem vsa zlezla v notranjost in hlapec je vzel v roke nekakšno vevnico in začel zajemati pšenico ter jo skozi okno metati na voz. Joj, počasi bo šlo s tem delom, sem si mislil, ampak ker sva dva, pa če bova malo pohitela, pa bosta vozova polna kaj kmalu.

Ko je hlapec parkrat zajel pšenico in jo zalučal na voz, je dal vevnico meni v roke in prijateljsko odločil: "Na, takole boš zajemal in metal na voz! Najprej boš napolnil enega, potem pa še drugega. Med tem časom bom jaz opravil konje in do sedmih mora biti vse opravljeno: oba vozova naložena, konji oskrbljeni in okomatani, nakar gremo na zajtrk. Potem bova z gospodarjem zapregla in odpeljala pšenico, tebi bo pa za čez dan gospodar najbrže odkazal kakšno delo, da ti ne bo dolg čas v Kanadi."

Na te sladke besede nisem rekel nič. Zamalo se mi je zdelo, da mi bo ta hlapčon odkazoval delo, ki ga ni skoro nič in sem sklenil, da bo malo drugeče pri hiši, čim se malo privadim. Ne verjamem, da bi bil gospodar odločil, da bom jaz sam pšenico nakladal, hlapec bo pa v hlevu lenaril. Ker je pa v hiši še vse spalo in ni bilo mogoče dobiti priče, da bi se pravica izkazala, sem molče prijel za vevnico jo vtaknil v kup pšenice, jo močno zavihtel in pšenica je zletela na voz. Sprva ni bilo delo težavno, toda ko sem par ur sukal vevnico, mi je roka skoro umrla in komaj, da sem še vihtel vevnico. Dostikrat sem doma očeta opazoval, kadar so vejali žito. Ko smo omlatili, so žito spravili na podu v en kot, oče so se vsedli zraven na mal stolček, vzeli vevnico v roke in začeli metati žito v drug kot poda, počasi, pa točno kot ura. V kot je letelo čisto žito, na sredi pa so stale same pleve. To je bila naša domača mašinerija. Takrat si pač nisem mislil, da bom jaz po Kanadi delal skoro isto, ali vsaj podobno, pa da se bom zraven na vso moč kislo držal.

Tista truga na vozu, v katero sem metal pšenično zrno, je bila dokaj obširna in kaj vem, kolikokrat je morala moja roka zavihteti vevnico, da sem naložil en voz. Potem pa še drugega! Če bi me tako delo, doletelo kje na Menišiji, ali vsaj blizu doma, bi bil vrgel parkrat polno vevnico, potem pa najbrže prazno zadrajsal skozi okno in se poslovil od hiše. Tukaj pa ni kazalo tako narediti, ampak je bilo treba! plavati, ali pa utoniti. In prav nobene volje me še ni bilo utoniti. Ko mi je že roka omahovala, sem jo opomnil, da takega človeka ne bodo trpeli pri hiši za en dolar na dan, pa frej košto. Poprijel sme zopet z vso vnemo in čeprav mi je včasih vevnica zašla iz smeri, da sem zatroskal polno vevnico pšenice v zid pri oknu, se je vendar voz počasi le polnil. Tolažil sem se, da vsak dan ne bo to delo, ker kup pšenice se z vsakim dnem manjša. Prišlo bo drugačno delo, ki ga bom ložje zmagoval. In ko bom že enkrat znal po kanadsko, bom tudi gospodarju povedal, da hlapec meni ne bo prav nič ukazoval. Gospodarja bom že poslušal, hlapca pa ne. Brcnil ga bom v šinek, glisto. Saj sem ga že premeril, da ga ni dosti v hlačah. Take smo na Menišiji za kravami metali, sem razsodil in s tako jezo vrgel vevnico, da mi je ušla iz rok in na voz, da sem moral ponjo. Dobro, da me ni kdo videl.

Na vzhodu se je že močno svitalo, ko sem nakadal že drugi voz. Pogledal sem po dvorišču, ki ga sinoči nisem v temi razočil. Nedaleč proč je stala majhna kobilica in po koritu zraven sodeč, je bil tam vodnjak. Na levo je stal dokaj velik hlev, na nasprotni strani dvorišča je bila pa hiša kjer je bila že luč. Vsa poslopja so bila lesena, kakor na Menišiji kvečjem skednji. Po dvorišču je ležalo razno poljsko orodje, nekaj tukaj nekam tam, brez vsakega reda. Joj, če bi naš oče to videli! Pri nas je moralo zvečer vse pod kozolec ali v skedenj. Bog ne zadeni, da bi obležalo kakšno orodje zunaj pod milim nebom.

Ob sedmih sem imel oba vozova naložena. Bil sem ponosen na svoje prvo delo, pa roke so me bolele, da me je resno skrbelo, kako bom nosil v usta pri zajtrku, katerega sem prav gotovo težje pričakoval kot so Judje Odrešenika. In jaz zajtrka nisem zavrgel, kakor so Judje Mesijo, neumneži!

KANADSKA
AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
For Freedom and Justice...
AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY
SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

V samotah pragozda

S. Scoville ml. — Pavel Holeček

Petnajsto poglavje

Rešitev

"Zakaj jih še ni?" je dejal hripavo Roku, ki je nepremično strmel navzgor proti odprtini, kjer je bilo videti liso modrega neba. Tedaj se Indijanec zgane in skuša govoriti. Vilče se skloni k njegovim ustnicam in ujame besede, ki jih je tovariš s težavo spravil z oteklega jezika: "Ali — slišiš — volka?"

Vilče je dvignil glavo in poslušal. Najprej ni slišal drugega kakor hripave psovke rdečega tihotapca pred kladaro; nato pa mu je skozi preskетanje in sikanje ognja udarilo na ušesa zateglo tuljenje gozdnega volka in ti glasovi so se čedalje bolj bližali.

"Nekdo iz mojega voda prihaja, Rok," zašepeta komaj slišno, "še malo potrpi, takoj naju rešijo."

Rok se ni genil in ni odgovoril; oči so mu nepremično, kakor steklene, strmele proti odprtini v dimniku.

Petdeset kilometrov od tega kraja groze se je gospod Dovgan pripravljal, da se znova pokaže najbolj odločnega moža v deželi. Komaj je odgovoril Vilčetovemu klicu na pomoč, je že prijel za slušalo svojega hišnega telefona.

"Zapeljite mi takoj najhitrejši voz iz kolnice na dvorišče!" je ukazal Ferdinandu, svojemu staremu vozniku, ki je znal najbolje ravnati z avtom. Trenutek nato je bil že zvezan z gospodom učiteljem Sancinom.

"'Vaša dva skavta oblega v moji kladari v gozdu Dawsonova tolpa. Ako Vam je mogoče, bodite v petih minutah s svojo puško pri meni."

Prav tako je pozval tudi poveljnika orožniške postaje, gospoda Šimona, drznega korenjaka, ki je v mlajših letih prebrodil pol Kanade.

"Opraviti bomo imeli z 'Brazgotinčevo' tolpo, zato ne prihajajte sami in prinesite puško s seboj!"

"Lipe, kaj vendar mislite?" je godrnjal v telefon poveljnik, ki je vsakogar klical s krstnim imenom. "Če ju res oblegajo vražji tihotapci, ne smemo čašati, da se vrneta moja dva orožnika, ki iztikata danes čisto na drugem koncu in ju pred večerom ne bo domov. Jaz in moja puška, menim, bova zadostovala."

Medtem je 'kralj gozdov' odložil slušalo, pograbil svojo najboljšo puško in pas z naboji, pohitel po stopnicah in se pokazal na pragu, ko se je Ferdinad ustavil z avtom pred hišo.

"Najprej se peljeva pred orožniško postajo," je ukazal, "nato pa nam lahko pokažete, kako hitro pridete odtod do moje lesene hiše v gozdu. Toda brez orožja ste. Takoj Vam prinesem puško." In hotel je skočiti iz voza.

Ferdinand se je zarežal in pokazal na ročaj velikega, starinskega samokresa, ki mu je gledal iz žepa. "Ne maram drugega," je dejal. "Tale prijatelj mi je zadostoval dvajset let."

Nato so zavili z dvorišča na cesto in zdrevili po njej skozi naselbino.

Blizu šole jim prihiti naproti učitelj s težko dvocevno puško pod pazduho, za njim pa sopiha deček in vihti staro karabinko s prednjim nabojem, letnik 1840. Ogrinov Peter je, vodnik volčega voda.

"Lepa je ta!" godrnja gospod Dovgan, ko je voznik ustavil. "Samo poglej jih! Prav tako je, kakor da bi se zbirala črna vojska. Gospod šolnik je privlekel svoj top in Peterček svojega pradeda puško na kres."

Učitelj Sancin je brez besede zlezel v voz na zadnji sedež, a Peter je začutil v sebi dolžnost, braniti neomadeževani glas volčjega voda. "Moja puška res ni najnovejšega sistema," je izjavil, "ali zadnjič sem počil z njo lisico, in če mi pride tihotapec pred cev, mu natrosim toliko svinca pod kožo, da ga bo imel zadosti."

"Le kar doma ostani," reče Ferdinand in skuša dečka pehniti s stopnice. "Otrok ne maramo s seboj."

"Naročili so mi, da moram z vami," kriči Peter. "Vilče je v mojem vodu, in če sta z Rokom v tako nevarnem položaju, me ne sme nihče zadrževati."

"Pustite ga vendar, naj nas spremlja," je odločil nazadnje gospod Dovgan, "zadel bo prav toliko ko učitelj."

(Dalje prihodnjič)

MALI OGLASI

3 sobe v najem

So v 3. nadstropju, je vse prenovljeno, kopalnica. Prednost ima prileten slovenski par brez otrok. Pokličite HE 8568. —(167)

Par išče stanovanje

Zakonski par, oba delata, Slovenca, sta brez otrok, bi rada dobila v najem 3 do 4 sobe. Kdor ima kaj primernega naj pokliče HE 5806 (166)

UNION INSURANCE AGENCY
3496 East 93 St.
MA 3786
VSEH VRST ZAVAROVALNINA
V uradih odvetnika Frank V. Opaskarja

ZULICH
INSURANCE AGENCY
FRANCES ZULICH, agent
Zavarovalnina vseh vrst za vaše domove, avtomobile in pohištvo.
IVanhoe 4221
18115 NEFF ROAD

Thomas Flower Shop
CVETLICE za vse prilike
Šopke in cvetlice lahko brzojavimo na vse kraje
Andy, Albin in Fred Thomas (Tomc), lastniki
15800 Waterloo Rd.—IV 3200

Mi pripravimo
ZDRAVILA
za Evropo
MANDEL DRUG
15702 Waterloo Rd.
Cleveland 10, Ohio

MAKE
ONE A DAY
MULTIPLE VITAMIN CAPSULES
YOUR BUY WORD
Perhaps you need vitamins. If you do, you want vitamins that are—
Potent, Easy and Convenient to take, Economical. Each One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule contains the full basic daily quantities of five vitamins, whose requirements in human nutrition have been established.
Take one capsule every morning and you can forget about vitamin supplements until the next day. That's CONVENIENCE.
Pay for only one capsule each day. That's ECONOMY.
GUARANTEE: Your money back if, after taking a single One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule every day for sixty days, you are not entirely satisfied. Be sure to ask for One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules.
MILES LABORATORIES, INC.
Elkhart, Indiana

SEM IN TJA PO KANADI

Poroča Janez Dobernos

"ČRNA MAŠA" JE BILA KRIVA, da oni teden nisem ničesar pisal. Našel se je bil dober človek v clevelanskih prostorih Ameriške Domovine, ki mi je poslal to izredno knjigo in me silno razveselil v tej oddaljenosti in tem samevanju. Pa sem začel čitati to veličastno pesniško delo in potem nekaj časa nisem bil za nobeno drugo porabo. Tudi če bi bil človek zoglj v duhu preživel tisto strahotno dobo v zgodovini našega naroda, ki jo pesnik tako mogočno slika, ga mora "Črna maša" do dna pretresti. Kdor je pa sam doživljal in imel svojo vlogo v oni ogromni tragediji, ki še danes ni končana in sam Bog ve, kdaj bo, mu "Črna maša" vse od kraja razmesari dušo in srce, pa še glavo povrhu in možgane v njej. Kar vidim v duhu marsikaterega "igralca" iz te tragedije, kako med branjem zapre oči, zapre celo knjigo samo za oddih in s povešeno glavo nekoliko počije, se zamisli — potem pa šele čez nekaj časa nadaljuje s čitanjem. . .

"ČRNE MAŠE" ne mislim tu na široko obravnavati. Že nekaj časa prinaša DOMOVINA kratke izvelčke iz nje in skuša opozoriti na to sijajno pesniško delo vso našo javnost, da bi ga ja ne prezrla. Prav tako! Nikakor pa človek ne more iz tistih kratkih izvlečkov dobiti pravega vtisa o celotnem delu. Treba ga je vzeti v roke, treba si je vzeti čas in se zagledati v knjigo, pa jo — ne prečitati! — premeditirati, globoko premisliti in podoživeti jo je treba od prve do zadnje strani. Dojem, ki ga to čitanje pusti za seboj v tvoji notranjosti, je nepopisen. Doživiš ga, z besedo naslikati ga ne moreš. Jeremija Kalin se podpisuje pesnik. Nekdo mi je zaupal črno na belem, da se skriva za tem imenom prijatelj Tine, ki sva v boljših letih bila blizu drug drugega, dostikrat popolnoma skupaj — zdaj pa skoraj ni mere pod soncem, ki bi povedala, kako daleč narazen sva. "Črna maša" naju je pa spet zbližala, pa jaz ne morem nič drugega reči kot to: Tine je s to knjigo zrasel pred menoj in pred vsakim slovenskim človekom do neba! Tako visoko se je povzpel, da mu tudi najbližji več ne vidijo do vrha.

JEREMIJA KALIN, PESNIK TINE, je pač drugače doživljal slovensko tragedijo kot mnogi drugi, ki nismo pesniki. Če ni v tem kaj neprimernega, bi človek dejal: Goditi se mu je moralo nekako tako kot sv. Janezu Evangelistu na otoku Patmos, kamor so ga bili pregnali mogočni Rimljani in je v samoti prejemal navdihnjenja za svoje Skrivno Razodetje ali Apokalipso. Tinetu se je porodila misel za to presunljivo knjigo v samem Večnem Rimu in brez dvoma tudi pod dojmom Janezovega Razodetja. Zato se mi ne zdi, da sem kaj neprimernega zapisel, ko sem vpletel v to zvezo Janeza in zadnje bukve Novega Testamenta. Destvo je, da te čitanje te knjige pusti tako onemoglega in obenem tako ojunačenega, kakor če čitaš Skrivno Razodetje ob razlagi pridig škofa Rožmana, ki jih je bilo slišati med vojno v ljubljanski stolnici, pozneje pa čitati v posebni knjigi. V podrobnosti se ne bom spučal, kar nedotakljiva se mi zdi Tinetova knjiga, da bi jo mesaril pod nožem kake take ali drugačne "kritike". Edino to lahko zapišem brez bojani, da kaj napačnega storim: VZEMI IN BERI.

ŠELE PO TEDNU DNI, ki je minil po čitanju — dvakratnem čitanju "Črne maše", mi je prilezla od nekod čudna misel. Ta čudna misel je prišla odtod pač, ker sem vmes bral poročila iz Titovine, pisana in tiskana poročila o tem, kaj se tam godi. Godi se zmerom in se bo morda še nekaj časa godi. In se mi je vrinila misel: Kje bodo vsi ti današnji mogotci, ki s pasjimi biči in strupenimi škorpijoni preganjajo naš narod, ko se bo prav TAM v srcu slovenske zemlje čitala in spet čitala, tiskala in spet tiskala, razprodala in spet razprodala, recitirala in spet recitirala Kalinova "Črna maša" iz roda v rod, iz stoletja v stoletje, vse do hipa, ko bo na sedaj še nepojasnjem način legel v grob — zadnji Slovenec! In še bolj čudna misel se mi je vrinila: Kje bodo takrat našle svoje zatočišče današnje takozvane "partizanske pesmi", ki niso pesmi, ampak pesniške spake in nič več kot pocestne kvante v primeri s tem, kar nam je podal v svoji "Črni maši Jeremija Kalin! Trdno sem prepričan, da bo tem "pesmim" prostor odkazan prav tam, kamor v resnici spadajo — na gnojiščih in v gnojnih kloakah, na smetiščih in pepeliščih od mrtvih vstale Slovenije.

"ČRNA MAŠA" JEREMIJE KALINA bo pa ostala zvezda vodnica Slovencem iz roda v rod, do konca dni, zakaj narod ki zna po svojem od Boga navdihnjnem pesniku TAKO tolmačiti in TAKO podoživljati svojo neizrazno tragedijo — tak narod ne more in ne sme biti zapisan — kvanti! Zato tudi ne more in ne sme biti zapisan — poginu! In ob tej misli se še danes ne morem spustiti na kako suhoparno pohajanje "Sem in tja po Kanadi". Pa drugič kdaj spet, če Bog da. Današnje tipkanje pa naj zaključim s pozivom na vse in vsakega posebej: VZEMI IN BERI. Naj ti pride čimprej pred oči "Črna Maša", pa če imaš tri dolarje zanjo vzeti na posodo! Ne boš samo bral in si razmesaril srca in duše—hočeš nočeš — MOLIL boš!

Naročnikom v Kanadi!

Knjigo "Črna maša" lahko naročite pri Miss Anici Dolenc, 1007 Lakeshore Rd., New Toronto, Ontario.

Dopisi in drugo

Med Slovenci v Raymondu

Lethbridge, Alta. — Ko se človek pelje z avtobusom jugovzhodno od Lathbridge in zapelje v prosto naravo, se človeku zdi kot z redkimi farmami posejano polje, kot pusta in dolgočasna pokrajina, ki niti zdaleka nima tiste privlačnosti kot dolenjsko gričevje.

Po polurni vožnji se ustavi bus v mestu (ako ga smemo tako imenovati) Raymond. Ni to baš veliko mesto; saj tudi zanimivosti ni v njem. Razen nekaj trgovin, kino-dvorane, kavarn, rimo-katoliške cerkve in še par drugih cerkva; v ozadju mesta sladkorna tovarna, ni drugih zanimivosti. Klub temu je mesto še dokaj prijazno v suhih poletnih dneh; dočim se v dežju ni podati po njem, ker mora človek paziti, da ne ostane v blatu.

V tej okolici so največji nasadi sladkorne pese. Zato tudi ni čuda, da je tukaj največja skupina novodošlih Slovencev. To so menda prvi Slovenci, ki so prišli v ta kraj poljedelcev vseh mogočih narodnosti, da se še oni pridružijo kot svobodni ljudje kanadski skupnosti.

Iz mesta se podam na farmo, kake tri milje daleč. Tukaj ne vozi avtobus in je zato treba hoditi peš. Pa tudi tega ni treba, ker kmalu pridrči kak avto in te povabi na voz klub temu, da ne poznaš jezika, da mu ne znaš odgovoriti na prijazna vprašanja. Pokažeš mu, kje želiš izstopiti in tam ustavi. Ko človek pomisli nazaj, na dneve begunstva, ko sem hotel iti v obrtno šolo v Celovec z avtobusom, sem moral skrbno paziti, da nisem zinil kake slovenske besede, ko sem med prerivajočo in suvajočo se množico čakal na vozni listek, katere so prodajali šoferji. Če bi se tam razgovarjal slovensko, bi zastonj čakal na vozno karto. To je bilo v slovenskem delu Koroške, proga Velikovec — Celovec, kjer so bili vsi šoferji Slovenci—Nemčurji, ki so uveljavljali le janičarske metode. Veliko bolje pa je bilo od Beljaka proti severu — med Nemci.

Odkar sem v Kanadi nisem doživel že toliko domačnosti kot pri teh ljudeh v Raymondu. V nedeljo dopoldne se vsi zberejo v cerkvi, kjer že tudi pojejo slovenske pesmi, ki takoj vzbudijo zanimanje med domačini. Popoldne se pa zberejo skupaj, danes pri tej, drugič pri drugi družini. Vesela in razigrana družba je to. Smeha, šale, dovtipov, zabave — vsega dovolj in ko se oglasi še pesem, človek popolnoma nič več ne občuti, da smo v tujini.

Edino, kar v tem kraju pogrešajo je — slovenski duhovnik, ki bi jim kot organizator društva, ki bi lahko obsegalo: pevski zbor, dramski odsek itd. Sposobnosti in volje do dela na kulturnem polju je dovolj med nijmi. Pričakujejo še novih slovenskih naseljencev v to bližino. Tu so družine iz taborišča Spittal: Grebenc, Dimnik, Petrič in Gregorčič. Nekateri izmed njih imajo že tisti nesrečni kontrakt v žepu in kot sezonski delavci pa nimajo, oziroma nimamo toliko skrbi, kot nekateri naši ljudje tam v vzhodni Kanadi, ki kar drvijo v mesta, posebno v Toronto. Najbrže mislijo, da se tam samo mleko in med cedita. Vsi hitijo v mesto in tovarne, pa ko vendar prej niso bili tovarniški delavci. Zakaj se jim je neki sonce in čisti zrak na deželi tako zameril? Pa saj vemo, kaj jih tako vleče tje. Tisti najmodernejši magnet na svetu je krvi tega in temu pravijo—srce.

Saj je še k nam, gori v Alberto, prišlo par fantov iz Ontario. Pa ne vemo, ali so tako navdušeni poljedelci, ali pa so kakšni posebni magneti tukaj. Drugo bo najbrže bolj držalo. Naj bo že kakor koli, pri nas so dobrodošli!

Kot čitamo, je veliko porok tam v Ontario. Pa tudi pri nas, oziroma v Winnipegu sta se poročila naša stara znanca: Jože Grebenc iz znane Grebenčeve družine iz Raymonda in Marija Jakše, ki sta oba doma od Vel. Lašč na Dolenjskem. Pričakovali smo ju, da bosta kaj prišla na medeno potovanje v Alberto k staršem in ostali družini in da jim bomo mogli osebno čestitati; pa žal jima razmere ne dopuščajo.

Čestitamo temu novoporočenemu paru in jima želimo obilo sreče in božjega blagoslova na njuni skupni življenski poti. To jima želimo vsi Slovenci iz Raymonda in okolice. Še posebno pa se čestitkam pridružuje štiri peresna deteljica: Cvetko in Matija Slak ter Frank in Anton Mestek.

Cvetko Slak.

◆ ◆ ◆

V Montreal pride dr. Kolarič

Montreal. — Našim rojakom v Montrealu in bližnji okolici se tem potom naznanja, da pride gospod dr. Kolarič, k bo v Montrealu od 25. do 28. avgusta. Če bo kateri izmed naših rojakov želel opraviti sv. spoved, vam bo na razpolago vse tri dni zjutraj pred sv. mašo in po sveti maši, mogoče tudi zvečer, seveda po dogovoru, kdaj bi bilo najbolj prikladno za naše, ki delajo na različnih krajih. Sv. maše in spovedovanaje bo v čehoslovaški cerkvi sv. Cirila in Metoda st. Denis kakor običajno.

V nedeljo 28. avg. bo naša prva sv. maša ob devetih. Vsi naši Slovenci in Slovenke ste vljudno vabljeni. — R. P.

Opazke in pripombe

(Nadaljevanje s 2. strani)

kikli ali hlačah, saj je vse ena figa) tako rad brska po starih letnikih mu svetujem, da poišče v letniku 1930 tisti biser narodne in napredne zavesti, v katerem se posredno grozi nekemu Tonetu Podgoričanu z ovadbo, če ne bo nehal kritizirati Enakopravnosti, češ da je prišel čez mejo nepostavno. Omenjeni Tone Podgoričan se je tedaj umaknil v Chicago, pozneje pa se sam naznanil zveznim oblastim, da bi se ne bilo treba omadeževati njegovim šenklerskim naprednim prijateljem z Judeževim poljubom. Če mu je prav, ga ob priliki lahko opozorim še na druge takšne časnikarske ocvirke, ki kažejo pravi značaj njegovih gospodarjev. Razume se, da tega ne mislim storiti zaradi njega — on je že tako ali tako izgubljen — ampak zaradi naše javnosti, da si bo bolj na jasnem, kakšni tiči gnezdijo pod streho zarjavele device, kakor pravi Molek.

* * *

V Washingtonu so torej dokončno sklenili reševati demokracijo s podpiranjem bankrotiranih komunističnih diktatur. Ubogi naši titopotniki, ki ne bodo smeli stegniti jezika, kadar se gospod Acheson ali kdo drugi v Washingtonu domisli, da bi bilo dobro, poklicati k obloženi mizi tudi fašističnega diktatorja generala Franca! Zdaj ostanemo samo še "saragatovci", da protestiramo proti takim, do neba smrdečim mednarodnim kravjim kupčijam s totalitarskimi gangsterji in podaljševanju nezaslišanega trpljenja podjarmljenih ljudstev. Da bi se ne bilo treba g. Achesonu prekmalu kesati!

Peter Kopriva.

DELO DOBIJO

Ženska dobi delo

Sprejme se ženska za splošna hišna dela. Ima stanovanje in hrano v službi v Chagrin Falls. Pokličite za informacije IV 5106. (x)

Delo dobi

ženska, da bi zjutraj odprla gostilno; mora znati tudi kuhati. Mora biti vajena takega dela. Pokličite EN 8997. (167)

MALI OGLASI

Iščejo sobe

Mlada zakonca nujno potrebujeta 2 ali 3 neopremljene sobe. Kdor ima kaj, naj pokliče KE 2531 po 6 uri. —(166)

Hiša naprodaj

Naprodaj je hiša, ki ima spodaj 3 sobe, kopalnico in kuhinjo, zgorej pa 3 sobe in kuhinjco; furnez na plin; hiša se lahko rabi za eno ali dve družini. Nahaja se na Hale Ave. in jo prodaja lastnik sam. Za naslov vprašajte v upravi tega lista. V hišo se lahko takoj vselite. (168)

Hiše naprodaj

Na Rosecliff, blizu bulevarda in E. 185. St. zidan, 2 leti star. 5 sob bungalow, velika kuhinja, zaprta veranda, garaža, 3 spalnice.

Blizu Euclid Beach parka, na lepi cesti, 6 sob in sončna soba, v jako lepem stanju, dvojna garaža, lep vrt, zares dober kup za $10,000.

John Knific
820 E. 185. St.
IV 7540 ali KE 0288.
(Aug. 23, 24, 25)

NAZNANILO KANADSKIM SLOVENCEM!

Vsem našim naročnikom po širni Kanadi naznanjamo da je blagovolila prevzeti zastopstvo za Ameriško Domovino naša odlična Slovenka, gdč. Anica Dolenc.

Kanadski naročniki, novi in stari, naj torej pošiljajo naročnino za Ameriško Domovino na njen naslov. Dopise, premembe naslovov pa še nadalje na upravo Ameriške Domovine, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3 ,Ohio, USA.

Za vse informacije in nasvete, najsi bo glede lista ali kaj drugega se rojaki v Kanadi lahko obrnejo na gdč. Dolenc. Njen naslov je:

MISS ANICA DOLENC
Ontario Hospital, 1007 Lakeshore Road
New Toronto, Ontario, Canada

Popravljamo

Popravljamo strehe in rabimo "Barrett Dublecote Shingles," žlebove in obijanje hiš. Imamo 25 let izkušnje v tem delu. Prihranite si izdatke za posredovalca in vprašajte direktno nas. Prijazna in točna postrežba. Delo garantirano. Pokličite ENdicott 2843. (168)

POLOM

POSLOVENIL VLAD. LEVSTIK

Tudi Maurice je bil do dobra sit in ves srečen in ni več mislil na svojo nogo, ki je tudi že manj skelela. Zdaj je voljno sprejemal to neotesano družbo in se je bil spričo naravnih potreb v skupnem življenju ponižal k dobrodušni enakosti. Ponoči je spal prav tako globoko kakor petorica njegovih tovarišev v šatoru, vsi na enem kupu, zadovoljni, da jim je gorko, četudi pada mnogo rose. Treba je omeniti, da je Lapoulle prinesel na Loubetovo podpihovanje iz bližnjega kozelca velikih slamnih snopov, na katerih je spala šestorica kakor na pernatih blazinah. In v jasni noči, od Auberive do Heutregiville-a, ob prijaznem bregovih Suippe, ki je počasno tekla pod vrbami, so stražni ognji stotisočih spečih ljudi razsvetljevali pet milj dolgo progo ravnine kakor dolg zvezdni pas.

Ob solnčnem vzhodu so skuhali kavo: s puškinim kopitom so zdrobili zrnje v vojaškem kotlu ter ga vrgli v krop in pogreznili usedek s kapljo mrzle vode.

Tisto jutro je vstajalo solnce v kraljevski krasoti med velikimi, škrlatnimi in zlatimi oblaki: Toda niti Maurice ni več gledal prizora, ki se je nudil očem na nebu in na obzorju; le Jean, premiljeni kmet, je z nemirnim obrazom gledal močno zarjo, ki je prorokovala dež. Pred odhodom je tudi ostro pokaral Loubeta in Pacheja, ker sta bila privezala tri dolge kruhe, ki jih je dobila kompanija od sinoči napečene zaloge, zunaj čez telečnjake. Toda šatori so bili že zloženi in telečnjaki povezani; zdaj ga ni imel nihče več časa poslušati. Šest je bilo po vaških zvonikih, ko se je dvignila vsa armada in se čilo podala zopet na svojo pot, navdana z jutranjo nado tega novega dne.

Da dospe na cesto iz Reimsa v Vouziers, je 106. polk skoraj takoj zavil na poljska pota in hodil dobro uro preko strnišč navzgor. Spodaj proti severu se je videl izpod drevja Bethniville, kjer je prenočil cesar, kakor so govorili. Ko so bili na cesti proti Vouziersu, so se pričele širiti enake ravnine, kakor so jih gledali prejšnji dan, in ravne poljane Ušive Champagne so se razprostrle popolnoma v vsej svoji obupni enoličnosti. Zdaj je tekla na levi Arne, majhen potoček, dočim se je na desni širilo golo ozemlje, odmikaje s svojimi ravnimi črtami obzorje do brezkončnosti. Prehodili so vas Saint-Clement, katere edina ulica se je vila po obeh straneh ceste, nato Saint-Pierre, velik trg, kjer so bili bogati prebivalci zabili vsa okna in vrata. Okrog desete ure se je vršil veliki odmor pri drugi vasi, Saint-Etienne, kjer je čakalo vojake še veselje, da so našli tobaka. Sedmi zbor se je bil razdelil v več kolon; 106. polk je marširal sam, le zadaj sta se mu priklopila bataljon lovcev in rezervno topništvo; zaman se je Maurice na ovinkih ceste oziral po ogromni vrsti voz, ki je prejšnji dan tolikokrat mikala njegovo pozornost. Čede so bili izginile, videti ni bilo ničesar razen drdrajočih topov, ki so se zdeli na gladki ravnini še večji, podobni črnim, visokonogim kobilicam.

Za Saint-Etienne-om pa je pot postala strahovita: cesta, ki je vodila po nizkem gričevju sredi širokih nerodovitnih poljan, kjer ni rastlo ničesar razen črnega zelenja smrekovih gozdov, tako žalostnih na belem ozemlju. Toli obupne okolice še niso bili prehodili. Slaba nasuta pot, ki so jo zadnji nalivi zmehčali do dna, je bila postala pravcata blatna postelj, napolnjena s sivim, gosto tekočim ilom, kjer so se lepile noge kakor na smoli. Napor je bil nepopisen, ljudje so jedva še mogli naprej, tako so bili upehani. Da postane zopernost še večja, se je nenadoma ulil dež s strahovito besnostjo. Topništvu je malo manjkalo, da ni obtičalo v cestnem blatu.

Chouteau, ki je nosil riž za kompanijo, zasopel in divji nad bremenom, je vrgel svoj tovor od sebe, meneč, da ga nihče ne gleda. Toda Loubet ga je videl.

"To ni bilo prav, tako se ne dela; tovariš pa naj si potem jemljo doge s trebuha."

"Ah, kaj!" je odgovoril Chouteau, "saj imajo vsega v izobilju; na odmoru nam dado drugega."

In Loubet, ki je nosil slanino, se je zdajci tudi iznebil tovora, čuteč se prepričanega s tem razlogom.

Maurica je bolela noga čimdalje huje; gotovo se je bila peta iznova vnela. S tako žalostnim obrazom je vlačil nogo za seboj, da se je Jean vdal svoji naraščajoči skrbi ter ga vprašal:

"Ali mar spet ne gre? Pa ne da bi se že zopet začenjalo?"

Ko so napravili nato kratek odmor, da je moglo moštvo zasopsti, mu je dal dober svet:

"Sezujte čevlje in hodite bosi; sveže blato vam bo hladilo skelenje."

Zares je mogel Maurice tako brez prevelike bolečine nadaljevati pot; čuvstvo globoke hvaležnosti se ga je polastilo. Prava sreča je bila oddelku, imeti takega korporala, ki je že slutil in je poznal vse prijeme in ugodnosti; slabo obrušen kmet na vse zadnje, a vendar vrla duša.

Šele pozno, ko so se bili križali s cesto iz Chalonsa v Vouziers ter se spustili po strmem bregu v Semidsko sotesko, so dospeli v Contreuve, kjer so imeli bivakovati. Pokrajina se je izpremenila; tu so bili že v Ardenah in s širnih golih gričev nad vasjo, izbranih 7. armadnemu zboru za taborišče, se je videla v daljavi dolina Aisne, napol skrita v bledi deževni megli.

Ura je bila šest, a Guade še ni trobil k razdelitvi. Da bi imel kaj dela, in tudi iz skrbi nad hudim vetrom, ki je vstajal, je hotel Jean sam postaviti šator. Pokazal je svojim ljudem, kako treba na rahlo strmem ozemlju poiskati kraj in izkopati kroginkrog šatora strugo, da more voda odteči. Maurice je bil zaradi svoje noge prost vsakaterega dela; gledal je, čudeč se razumni spretnosti tega na videz tako okornega čokatega možaka. Čutil se je kakor strtega od trudnosti, toda nada, ki je prihajala v vsa srca, mu je zopet vzravnavala pogum. Krepko so bili maršírali od Reimsa dalje: šestdeset kilometrov v dveh dnev. Če bi šlo tako dalje in vedno naravnost, morajo nedvomno pobiti drugo nemško armado in doseči Bazaine-a, preden bo tretja armada pod poveljstvom pruskega prestolonaslednika imela čas pomakniti se proti Verdunu.

"Kaj pa je to? Ali hočejo, da poginemo od gladu?" je vprašal Chouteau, ko je bila ura sedem, in še vedno niso delili hrane.

Iz previdnosti je bil Jean vendarle naročil Loubetu da naj prižge ogenj ter pristavi kotel poln vode; ker pa ni bilo drv, je moral zatisniti oči, ko je Loubet izdiral planke bližnjega vrta, da si priskrbi kurivo. Ko pa je Jean velel skuhati riž s slanino, mu je moral priznati, da je ostalo oboje, riž in slanina, v blatu Saint-Etienne-ske ceste. Chouteau je prisegal na žive in mrtve, da se je moral njegov zavoj odvezati od telečnjaka, ne da bi bil opazil.

Rabite postrežbe?

ZADOVOLJNI boste, če se obrnete na tvrdko:

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave. Tel. HE. 4148

Cleveland 3, Ohio

POŠILJAMO denar v Jugoslavijo, Trst, Italijo in v vse druge države. Vsaka pošiljatev je zajamčena.

PRODAJAMO karte za prekomorske kraje in nazaj po originalnih cenah.
AMERICAN EXPRESS travel čeke in denarne nakaznice za vporabo v naših državah.
ZABOJE za pošiljanje blaga ali živil v staro domovino. Če želite, nabavi tudi določeno blago za v pakete tvrdka sama.

PREVZEMAMO zavitke od rojakov in iste točno odpremljamo na naslovnike.

SPREJEMAMO naročila za moko in druge že pripravljene zavitke kakor tudi za streptomycin za Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo, Nemčijo in druge države.

POMAGAMO pri nabavi POTNIŠKIH DOKUMENTOV; nudimo pomoč potnikom.

SODELUJEMO pri ureditvi raznih starokrajskih in tudi BEGUNSKIH zadev.

OPRAVLJAMO NOTARSKE posle.

Rojaki v Kanadi tudi lahko pošljejo denarna in druga naročila potom naše tvrdke.

Za nadaljna pojasnila PIŠITE, PRIDITE, KLIČITE zanesljivo in dobro znano tvrdko

A. KOLLANDER

1906 1948

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA DRAGEGA SOPROGA IN OČETA

FRANK ŠILC

ki je mirno v Gospodu zaspal dne 23. avgusta 1948.

Leto dni je že minulo,
kar ne čuje se več Tvoj glas,
telo mirno v hladnem grobu spi,
duh Tvoj v srcih naših še živi.

Življenja Tvojega načrt,
prekrižala je grenka smrt,
počivaj mirno v grudi tej,
dokler spet ne združimo se vsi.

Žalujoči ostali:

JENNIE ŠILC, soproga,
HČERE, MATI in SESTRE.

Cleveland, O. 23. avgusta 1949.

MARY A. SVETEK

LICENZIRANA POGREBNICA

478 E. 152 St. **KE 3177**

KRASNI, SPOŠTLJIVI POGREBI
PO ZMERNIH CENAH

Ambulančna postrežba noč in dan

NOTARY PUBLIC

K. S. K. JEDNOTA

★ ★ ★ ★ ★

POSOJUJE DENAR

članom KSKJ po 4% obresti

nečlanom po 5% obresti

na zemljišča in posestva

brez kake provizije

ali bonusa

★ ★ ★ ★ ★

Posojila so napravljena na tak način, da se na glavnico odplačuje v mesečnih obrokih.

Za pojasnila in informacije pišite na:

GLAVNI URAD K. S. K. JEDNOTE

351-53 NORTH CHICAGO STREET

JOLIET, ILLINOIS

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhujše šele pride

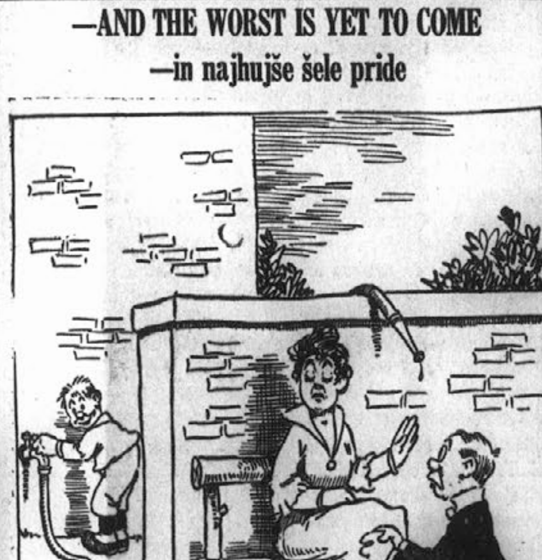

1882 1949

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z veliko žalostjo in bolestjo v srcu naznanjamo vsem dragim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preminul naš nadvse ljubljeni soprog in blagi oče ter stari oče

LEO ZUPAN

ki je previden z svetimi zakramenti zaspal v Gospodu dne 26. junija 1949.

Naš ljubljeni pokojnik je bil rojen dne 13. oktobra 1882 v Studencih, župnija Svibno pri Radečah. Od tu je prišel leta 1910 z svojo soprogo v Ameriko.

Pogreb se je vršil 29. junija iz Corrigan pogrebnega zavoda v cerkev sv. Ignacija na Lorain Ave. Po pogrebni sveti maši zadušnici pa je bilo truplo prepeljano na pokopališče Kalvarija ter ondi položeno k zemeljskemu počitku.

Naša iskrena zahvala Rev. R. Cauley, ki je pokojnika previdel z svetimi zakramenti; prav tako Rev. G. Lawrence za pogrebno sv. mašo. Obema iskreni: Bog plačaj!

Iskrena zahvala vsem, ki so poklonili toliko lepih vencev ob krsti pokojnika ter ga tako okrasili, ko je počival na mrtvaškem odru.

Enako se prisrčno zahvalimo vsem, ki so dali za svete maše, ki se bodo opravile za mir in pokoj njegove duše.

Še posebna zahvala pa društvu Delavec št. 257 SNPJ, in Maccabees West Park Tent No. 557, katerih član je bil pokojni za vso postrežbo in pomoč ter za nagrobni govor tajnikov ob odprtem grobu, ki so jih govorili ob slovesu pokojnika.

Naša iskrena zahvala vsem, ki so dali na dan pogreba brezplačno svoje avtomobile na razpolago. Prav tako vsem onim tako številnim, ki so prišli pokojnika kropit, se v tako velikem številu udeležili pogreba, zlasti pogrebne svete maše ter pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala pogrebcem. Še prav posebno zahvalo pa svakinji pokojnega Mrs. Paulini Zupan, njenim sinovom in hčeram za vso tako velikodušno pomoč, ki so nam jo nudili ob tej tako bridki uri.

Naša prisrčna zahvala sestrični Frances Klučevšek in njeni družini, ki so prišli na pogreb iz Johnstowna, Pa., tako tudi bratrancu Frank Svečnik in njegovi soprogi, ki sta prišla na pogreb iz Washingtona, Pa.

Zahvala vsem za izraze sožalja, bodisi pismeno ali potom kartic. Končno se zahvalimo prav vsem, ki so nam na en ali drugi način kaj pomagali ob smrti dragega pokojnika.

Tebi pa, dragi soprog, skrbni oče in stari oče želimo: počivaj sladko v zemlji ameriški in lahka naj Ti bo gruda te nove domovine, a duši Tvoji pa večni mir, ki Ti ga iz vsega srca želimo. Spomin na Tebe, predragi, pa ostane v naših srcih neizbrisno; vedno se Te bomo spominjali in Ti krasili Tvoj grob s cvetlicami, a z našimi grenkimi solzami pa zalivali Tvoj grob. Prav posebno pa Ti želimo večno veselje onkraj groba. In Bog daj, da se enkrat snidemo na desnici Kristusovi in se skupaj veselimo nad zvezdami.

Enkrat glas Odrešenikov
nas iz groba zbudil bo,
in poklical pred Sodnika,
našo dušo in telo.

Tvoji žalujoči:

JOSEPHINE ZUPAN, soproga
MARY poročena STEVENS, in
JOSEPHINE, JR. poročena INTIHAR, hčere
LEO JR., FRANK in STANLEY, sinovi
ZETJE, SINAHE in VNUKINJE

Pokojni zapušča v stari domovini brata JOHNA ter več drugih sorodnikov, tu v Ameriki pa svakinjo PAULINE ZUPAN. V Johnstownu, Pa., sestrično FRANCES KLUČEVŠEK, V Washingtonu, Pa., pa bratranca FRANK SVEČNIK.

Cleveland, Ohio, 23. avgusta 1949.

G. WHISKERS